

בס"ד. שיחת ש"פ ויקהל-פקודי, פרשת החודש,
מבה"ח ניסן, ה'תשכ"ג.

בלתי מוגה

א. על הפסוקי "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל גו", הקשו מפרשי התורה²: "למה היתה הקהלה זאת פה מביתר מצוות ה' אשר דיבר משה אל בני ישראל", שהתורה מלאה בהם, ואעפ"כ לא מצינו שמשה הקהיל את ישראל כדי למסור להם ציוויים אלו?

ותירצו³, שכוונת הכתוב לרמז למאמר המדרש⁴: "אמר הקב"ה, עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת, כדי שילמדו ממך (תלמידי-חכמים שב) דורות הבאים (שנקראים בשם משה, כמארז"ל⁵ "משה שפיר קאמרת") להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה". וכיון שבפרשה זו נאמר הציווי על שמירת שבת, לכן נאמר כאן ציווי זה, לרמז ש"בשבתות .. נקהלים לשמוע הדרשה"⁶.

ומקשה הצ"צ⁷ על תירוץ זה: "אך עדיין יקשה, למה עשה כן במה שמצות שבת נאמרה באגב [שהרי בפרשה זו מדובר בעיקר אודות עשיית המשכן, וענין השבת נזכר כאן רק בדרך אגב, "לומר שאינו דוחה את השבת"⁸], ולא במקום שכל עיקר הפרשה עליי"?

וכיון ש"ויקהל משה" נאמר בפרשה זו דוקא, הרי מוכח, שזה נוגע (לא לענין השבת, אלא) לענין המשכן.

ב. ובהקדמה:

התכלית ד"ועשו לי מקדש" היא — "ושכנתי בתוכם"⁹ (לשון רבים), "בתוך כל אחד ואחד מישראל"¹⁰, שזהו ענין נעלה יותר מהענין

(1) ריש פרשתנו (ויקהל).	(6) לשון בעה"ט שם.
(2) אלשיך עה"פ. ועד"ז באוה"ח עה"פ.	(7) אוה"ת פרשתנו (ויקהל) ע' ב'קטז.
(3) ראה אלשיך שם. בעה"ט עה"פ.	וכ"ה באלשיך שם.
(4) יל"ש עה"פ (רמז תח). וראה תו"ש	(8) פרש"י שם, ב.
עה"פ (אות ה). וש"נ.	(9) תרומה כה, ח.
(5) שבת קא, ב. וש"נ.	(10) אלשיך עה"פ. שלי"ה סט, א. ועוד.

ד"ושכנתי" שבמשכן — ע"ד שמצינו¹¹ שגדלה מעלת נרות חנוכה על נרות המקדש, לפי שנרות המקדש "כשאינן ביהמ"ק קיים .. אף הנרות בטלות", משא"כ נרות חנוכה "לעולם אל פני המנורה יאירו .. אף לאחר חורבן בגלותנו", וזוהי גם מעלת "ושכנתי בתוכם" לגבי המשכן, שהמשכן והמקדש אינם קיימים עתה, ואילו המשכן ומקדש הרוחני שבכא"א מישראל קיים לעולם.

והענין ד"ושכנתי בתוכם" נעשה ע"י "ועשו לי מקדש": עי"ז שבנ"י בנו את המשכן הגשמי — נמשך המשכן הרוחני שבכא"א מישראל באופן נצחי.

ומזה מובן, שכל פרטי הענינים שהיו בבנין המקדש הגשמי — ישנם גם בסדר העבודה שבכא"א מישראל, במשכן הרוחני שלו.

ועד"ז בנוגע להקדמת ענין השבת למלאכת המשכן:

בנין המשכן הגשמי — הי' בחול דוקא, ולא בשבת.

אבל בנוגע למשכן הרוחני, הנעשה ע"י קיום המצוות — הרי אדרבה, ענין זה ישנו בשבת יותר מאשר בימות החול, שהרי בימות החול עסוק האדם ב"הנהג בהן מנהג דרך ארץ"¹², כמ"ש¹³ "ששת ימים תעבוד", ואיתא במכילתא¹⁴ "זו מצות עשה", וכדי לקיים מצוות עליו להתנתק מעניני מלאכתו, וכדאיתא בתניא¹⁵ שזהו ענין של מס"נ כו'; משא"כ ביום השבת, שאין לו עסק עם עובדין דחול, אזי יכול לעסוק הרבה יותר בענין ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ונמצא, שהקדמת אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן בנוגע למשכן הרוחני, היא (לא באופן שלילי, שמלאכת המשכן אינה דוחה את השבת, אלא) חלק מסדר העבודה: לכל לראש צ"ל "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל גו'" כדי להורות על ענין השבת, ולאחרי הקדמה זו יכול להיות "קחו מאתכם תרומה גו'"¹⁶ — בנין המשכן, ועד שעיי"ז יהי "וכבוד הוי' מלא את המשכן"¹⁷.

ג. בהמשך השיחה — שהוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א,

(11) ראה רמב"ן ר"פ בהעלותך.
 (12) ברכות לה, ב.
 (13) יתרו כ, ט.
 (14) הובאה בדרשות ר' יהושע אבן שועב
 (15) ע' 117 הערה 7. וש"נ.
 (16) ספכ"ה. פמ"א (נח, סע"א).
 (17) פרשתנו (ויקהל) לה, ד.
 (18) פרשתנו (פקודי) מ, לה.

(14) הובאה בדרשות ר' יהושע אבן שועב
 (15) ע' 117 הערה 7. וש"נ.
 (16) ספכ"ה. פמ"א (נח, סע"א).
 (17) פרשתנו (ויקהל) לה, ד.
 (18) פרשתנו (פקודי) מ, לה.

ונדפסה בלקר"ש חי"א ע' 109 ואילך — נתבאר החילוק שבין תרומת האדנים לתרומת המשכן:

תרומת האדנים — אף שהיתה בסכום שווה לכולם, מחצית השקל¹⁸ (שמורה על האחדות שמצד עצם הנשמה), מ"מ, נתחייבו בה רק אנשים בני עשרים ומעלה¹⁹ (שלימות העבודה בכחות פנימיים); ואילו תרומת המשכן — אף שהיתה בכל אחד כפי נדבת לבו (מדריגות פרטיות²⁰), השתתפו בה אנשים נשים וטף (כמו ענין שמצד העצם ששוה בכל). ודוגמתם בעבודת האדם: בק"ש ותפלה²¹ — החיוב הוא רק לאנשים,

הנשיאים לגבי נדבת כללות ישראל, בהקדמת פירוש הב' עה"פ "והנשיאים הביאו גו" — "עננים היו" (יומא עה, א ובפרש"י תיב"ע עה"פ), וע"פ משנ"ת כמ"פ (ראה גם לעיל ס"ע 38. וש"ג) שכל הפירושים שבתורה בפסוק אחד (ובפרט בתיבה אחת) שייכים זה לזה, יש לבאר השייכות ד"נשיאים" ל"עננים":

בנשיא ומלך ישנם ב' מדריגות: (א) היותו מלך על עם, שזוהי הבחי' תחתונה שבו, שיש לו שייכות אל העם אלא שהוא נשיא ומלך עליהם, (ב) היותו "משכמו ומעלה גבוה מכל העם" (שמואל א ט, ב), שזוהו ענינו של המלך כמו שהוא לעצמו, למעלה מענין המלוכה על עם (ודוגמתם למעלה — שהרי "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקינא" (ברכות נח, א) — שורש הנאצלים, ובחי' התחתונה שבמאציל).

ועפ"ז י"ל, שהבאת האבנים הטובות ע"י הנשיאים הוצרכה להיות מבחי' ה"עננים", "ענני שמיא" (דניאל ז, יג), בחי' העליונה שבהם, שבאין־ערוך לגמרי לגבי העם, אפילו לא בערך ושייכות בחי' מלוכה על עם לגבי העם, אלא מבחי' נבדלת לגמרי, בחי' "ענני שמיא" שלמעלה לגמרי מהארץ.

21) ובפרטיות יותר — החל מברכות השחר, "יפנה ויטול כו" (ברכות טו, רע"א), ועד שבאים לק"ש ושמו"ע*, שהיא תכלית

18) ולדעת הרמב"ן (תשא ל, טו) — המביא יותר ממחצית השקל עובר בלאו. 19) ואילו הנשים והפחותים מכן עשרים (גם אלו שלאחרי י"ג שנה, שחייבים בכל מצוות התורה) — לא זו בלבד שאינם חייבים, אלא אסור להם ליתן מחצית השקל*, שהרי אילו היו מיתוספים עוד חצאי שקלים על המנין, ה' הדבר מבלבל להענין ד"כי תשא את ראש בני ישראל" (ר"פ תשא) — הן בנוגע לענין המספר כפשוטו, והן (ובמילא) בנוגע לפירוש הפנימי (שהרי שני הפירושים תלויים זה ב"ז, שע"י ענין המספר נעשה הענין הפנימי ד"כי תשא") — הרמת ראשם של בני".

20) ובאופן שחלוקים זמ"ז מן הקצה אלא הקצה — כמו דל ועשיר, ועד לחילוק שבין כללות ישראל להנשיאים, כפי שמצינו שגם לאחרי שהעידה תורה (פרשתנו ויקהל) לו, (ז) "והמלאכה היתה דים גו' והותר", עדיין לא היו אבנים טובות, אבני השהם ואבני המילואים, שאותם הביאו הנשיאים דוקא (שם לה, כז ובפרש"י), כיון שזוהו"ע שלמעלה אפילו מה"והותר" של כללות ישראל. ויש להוסיף בביאור ירחוק הערך דנדבת

(* דלא כמ"ע שהזמ"ג, שאף שנשים פטורות מהם, מ"מ קיי"ל ש"נשים סומכות רשות" (עירובין צו, ב. וש"נ), ועד שלדעת ר"ת וכמה שיטות (עירובין שם ע"א תודה דילמא. ובכ"מ) מותרות אף לברך על מ"ע שהזמ"ג. ועד"ז קטנים, שאף שאין עליהם חיוב (כי אם מצד חינוך), מ"מ ה"ה שייכים במצוות.

(* שהם עיקר ענין התפלה. וכידוע שיש ב' סוגי דרושים: יש דרושים שבהם מבואר שהעיקר הוא שמו"ע, ואילו ק"ש היא הכנה לתפלה, ויש דרושים שבהם מבואר שהעיקר

אבל אצל כולם בנוסח שוה²²; ואילו בלימוד התורה וקיום המצוות ועבודת כל היום — חייבים כולם, אבל יש חילוקים באופן ושיעור החיוב. ולכאורה אחליפו דוכתייהו?

והביאור — שהעבודה דק"ש ותפלה (תרומת האדנים) היא מצד כחות פנימיים, שלכן מוטלת על אנשים דוקא, אלא שהיא חדורה²³ בהודאה וביטול שמצד עצם הנשמה (שבאמירת מודה אני²⁴), ולכן היא בנוסח שוה²⁵; ואח"כ באה העבודה דלימוד התורה וקיום המצוות ועבודת כל היום בעשיית הדירה בתחתונים (תרומת המשכן) — שעל ידה נעשית המשכת העצמות, שלכן חייב בה כאו"א מבנ"י²⁶, אלא שיש חילוקי מדריגות באופן העבודה.

וכשם שהיסוד וההקדמה לעבודת כל היום היא הביטול וקב"ע שמצד

כחות הגלויים יש כו"כ חילוקי מדריגות: בק"ש — "בכל לבבך" ועד "בכל מאדך" (ואתחנן ו, ה), מאד שלך (ראה תו"א מקץ לט, רע"ד. ובכ"מ), וכן בתפלה שיש בה כו"כ חילוקי מדריגות, ולא רק בין אחד לחבירו, אלא גם באותו אדם עצמו, כמארז"ל (ברכות לא, א) "כך הי' מנהגו של רבי עקיבא, כשהי' מתפלל עם הציבור הי' מקצר .. וכשהי' מתפלל בינו לבין עצמו וכו'", והיינו שאצל ר"ע גופא היו ב' מדריגות*.

26) גם איש פשוט, ואדרבה — יש מעלה יתירה באנשים פשוטים (אף שגם מי שאינו איש פשוט יש בו עצם הנשמה), כידוע מאמר הבעש"ט (ראה כתר שם טוב בהוספות סקנ"ה ואילך. וש"נ) שפשיטות העצמות קשורה עם הפשיטות דאיש פשוט. וכמבואר בד"ה ואתה קדוש יושב תהלות ישראל (סה"מ אידיש ע' 138 ואילך. וראה כש"ט שם) אודות הנהגת הבעש"ט, שהי' מעורר אצל בני", אנשים נשים וטף, את "תהלות ישראל" (תהלים כב, ד) — שיהללו את הקב"ה באמירת "געלויבט דער אויבערשטער", "ברוך השם", "אמן יהא שמ"י רבא" וכו'.

(* ע"ד ב' המדריגות שנת"ל (הערה 20) בענין נשיא: כשהי' מתפלל בציבור — בחי' נשיא השייך לעם, וכשהי' מתפלל לעצמו — בחי' העליונה שבו.

העילוי בהעבודה דכחות פנימיים — בחי' ביטול במציאות, "כעבדא קמי' מרי" (שבת יו"ד, א), וכמשנת"ל במאמר (ד"ה ראשית גוים פ"ו (לעיל ע' 195)) שכל מציאותו של העבד היא מציאות האדון, ולכן הרצון והתענוג של האדון נעשים הרצון והתענוג שלו.

22) לא רק בק"ש, ש"צריך לדקדק באותיותי", "שלא ידגיש הרפה ולא ירפה הדגש כו" (שו"ע אדה"ז או"ח סס"ב ס"א. סס"א סכ"ב. וש"נ), אלא אפילו בתפלה, שעלי' אמרו במשנה (אבות פ"ב מי"ג) "אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים כו" — הרי מבואר ברמב"ם (ריש הלכות תפלה) שכל המחוייבים בתפלה חייבים להתפלל בנוסח שתקנו אנשי כנסת הגדולה.

23) כלומר: אין הכוונה לעבודה בבחי' הכחות כפי שהם כלולים בהעצם; העבודה היא הכחות כפי שהם במקומם הם, אלא שהעצם נמשך בהם והם חדורים בהעצם.

24) שלא נזכר בה שם, להייתה למעלה מענין השמות: ז' שמות — כנגד שבעת ימי הבנין, או עשרה שמות — כנגד עשר ספירות. 25) כלומר: בנוגע לעיקר הק"ש ותפלה, בדיבור ובמעשה — כולם בשוה; אבל מצד

הוא ק"ש, ואילו שמו"ע היא התוצאה דק"ש (ראה "רשימות" חוברת קנז ע' 8 ואילך. וש"נ).

עצם הנשמה שבאמירת מודה אני — הנה גם בעבודת המשכן היתה ההקדמה ד"ויקהל משה²⁷ את כל עדת בני ישראל" (שזהו בדוגמת אמירת מודה אני²⁸), כדי לעורר את עצם הנשמה²⁹ שיש בכאו"א מבני בשוה³⁰, ואח"כ בא הציווי על בנין המשכן: תרומת האדנים — עבודה פנימית³¹ שנרגש בה הביטול והקב"ע שמצד עצם הנשמה, ותרומת המשכן — דירה בתחתונים³².

* * *

ד. מאמר ד"ה החודש הזה לכם³³.

* * *

היינו, שיש מי שמצד הכחות הפנימיים ה"ה בכחי' "דל" ברוחניות, עד כדי כך שחסר אצלו כללות הענין ד'נדרכת לבו' רח"ל, ובודאי אינו דומה מחצית השקל שנתן נושא פסל מיכה למחצית השקל (עשר גרה) שנתנו נשיאי ישראל; אלא שמצד העצם משתווים כולם בנוגע לעיקר הנתינה במעשה בפועל. (32) ו"נעוץ תחלתו בסופו" (ספר יצירה פ"א מ"ז): התחלת הפרשה, "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל גוי", כל בני ישראל בשוה, ההקלה שמעוררת את עצם הנשמה של כאו"א מישראל — נעוצה (לאחרי האמצעות דתרומת האדנים — עבודה פנימית) בסופו, בכללות העבודה דנרכת כללות המשכן, והיינו, שמצד עצם הנשמה נתן כאו"א מישראל "תרומה להוי" ו"תרומת הוי" (כמבואר בתו"א פרשתנו (ויקהל) פח, ד ואילך, ובהוספות קטו, ג ואילך). שעי"ז נעשה "וכבוד הוי" מלא את המשכן" (סוף הפרשה — כשויקהל־פקודי מחוברין). ועד"ז בעבודת כל יום, שהתחלת היום באמירת "מודה אני" (שהיא בדוגמת פעולת משה לעורר בחי' העצם), נעוצה (לאחרי האמצעות דק"ש ותפלה — עבודה פנימית) בסופו, בעבודת כל היום שפועלת הדירה בתחתונים. (33) לע"ע לא הגיע לידינו. וראה ב"פתח דבר" למאמר ד"ה החודש תרנד" (י"ב ל' ניסן ה'תשכ"ג), ש"המאמר שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמרו בעת ההתוועדות דש"פ ויק"פ, פרשת החדש, מבה"ח ניסן השתא — הוא מאמר ד"ה החדש הזה לכם אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע .. מש"פ בא רנד" (עם שינויים). וראה גם לקמן ריש ע' 258.

(27) וזהו ג"כ המבואר בתו"א פרשתנו (ויקהל פח, ג ואילך) בענין "ויקהל משה גוי", שהו"ע המשכת בחי' הרצון — שהכונה בזה היא לרצון שאינו ע"פ שכל, ע"ד הרצון שבנצח, שבחי' הנצח מגעת בעצם הנפש ובשבילה מבוזזים את כל האוצרות, כמדובר בהתוועדות דפורים סי"ב (לעיל ע' 213), ומבואר בארוכה בהמשך ההילולא (פי"א ואילך — סה"מ ה'שי"ת ע' 131 ואילך). (28) והיינו, שגם אלו שנמצאים לאחר השינה, שהיא "אחד מששים למיתה" (ברכות נו, ב), דהיינו שהיו שקועים רח"ל בקליפה שנקראת מיתה — מעוררים נשיאי ישראל את עצם נשמתם. (29) ולכן לכל לראש אמר להם הציווי דשבת, כי, ענין השבת אינו נעשה ע"י עבודת האדם, אלא "שבת מקדשא וקיימא" (ביצה יז, א), ולכן, השייכות דשבת לבני — כמארז"ל (ב"ר פי"א, ח) "אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולן יש בן זוג ולי אין בן זוג, א"ל הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך" — היא בכאו"א בשוה, מצד עצם נשמתו. (30) וכפי שהדבר מתבטא גם בנוגע לגוף — שהגוף דכאו"א מישראל הוא גוף קדוש, מצד "כניסת נפש זו הקדושה", שתחלתה "במצות מילה", ש"לכן הנוהר מנגיעת הקטן מיום המילה ואילך קדוש יאמר לו" (שו"ע אדה"ז מהדו"ת או"ח סוס"ד). (31) ולכן, אף שבמעשה בפועל השתוו כולם בנתינת מחצית השקל, מ"מ, מדגיש הכתוב חילוק התוארים דעשיר ודל ("העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" (תשא ל, טו)),

ה. על הפסוק "ויקהל משה", איתא בזהר³⁴ "רבי אבא פתח הקהל³⁵ את העם האנשים והנשים והטף, מה להלן כו' אוף הכא כו'", היינו, שגם כאן הקהיל משה אנשים נשים וטף. ומובן, שעיקר החידוש הוא בנוגע לטף, שהרי בנוגע לאנשים ונשים מפורש להדיא בקרא³⁶ "ויבואו האנשים על הנשים".

ובהתאם לכך, כיון שנמצאים כאן "טף", "תינוקות של בית רבן", שגדלה מעלתם כו', וכדברי הגמרא³⁷ ש"הבל תינוקות של בית רבן" הוא "הבל שאין בו חטא" — יאמרו עתה "לחיים" וינגנו ניגון³⁸.
וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוסח הברכה המקובל אצל אחינו בני"י הספרדים: "יראה כהן בציון"³⁹, במהרה בימינו.

* * *

ו. בהמשך להמדובר לעיל בענין נדבת בני"י שעיי"ז הוקם המשכן — יש להוסיף, שגם בתי־כנסיות ובתי־מדרשות הם דוגמת משכן ומקדש — "מקדש מעט"⁴⁰.

וכשם שבמשכן, הנה אף שעמד במקום מסויים, מ"מ על ידו נמשכה ונתפשטה קדושה בכל המקומות, כן הוא גם בנוגע לבתי־כנסיות ובתי־מדרשות, שאף שהם עומדים במקום מסויים, מ"מ, צריכה קדושתם להשפיע על איש ישראל (לא רק בשעת התפלה והתורה, אלא) גם בהיותו בביתו, ועד שגם ברחוב צריך להיות ניכר שברחוב זה דר יהודי.

והנה, אף שבנדבת המשכן השתתפו כל ישראל, אנשים נשים וטף, מבלי הבדל (כנ"ל ס"ג), מ"מ, כשהוצרכו לבנות את המשכן בפועל, השתתפו בבנייתו רק "כל חכם לב"⁴¹. ועד"ז בנוגע לעבודת הקרבנות לאחר שהוקם המשכן, שאף שקרבנות ציבור באו מתרומת כל ישראל, מ"מ, עבודת ההקרבה בפועל היתה ע"י הכהנים בלבד.

ועד"ז בנוגע לבתי־כנסיות ובתי־מדרשות:

יש להשתדל ביותר שכאו"א מישראל יבוא להתפלל בבית־הכנסת (ובזמן התפלה לא יישאר אף אחד בביתו), והתפלה תהי' מתוך חיות והתלהבות כו' ("דאָווענען מיט אַ וואַרימקייט"), וכן שכאו"א מישראל תהי' לו קביעות בכל יום ללמוד תורה, לכל־הפחות "פרק אחד שחרית

(38) ראה גם לעיל ע' 184.

(39) ראה גם ת"מ ח"ג ע' 106. וש"נ.

(40) יחזקאל יא, טז. וראה מגילה כט, א.

(41) פרשתנו (ויקהל) לו, ח.

(34) ח"ב קצה, א.

(35) וילך לא, יב.

(36) פרשתנו (ויקהל) לה, כב.

(37) שבת קיט, ב.

ופרק אחד ערבית⁴², וכן שכאו"א מישראל יתמוך בישיבות שבהם לומדים תורה כל היום, ועי"ז תהי' לו שייכות לתורה גם בשאר חלקי היום, בשעה שטרוד בעסקיו ואינו יכול ללמוד.

אך כל זה הוא רק בנוגע להשתתפות בבתי־כנסיות ובבתי־מדרשות; אבל כשמדובר בנוגע להנהגת בתי־הכנסיות ובתי־המדרשות, הישיבות ותלמודי־התורה — הרי זה צריך להיות רק ע"י אלו הראויים לכך.

הגבאי בביהכ"ס, ובפרט השמש⁴³, שתפקידו להורות תמיד סדרי ההנהגה בביהכ"ס, והחזן, שליח־הציבור, שצריך להעלות את תפלות כל הציבור (שבמקום קרבנות תקנום⁴⁴) — צריכים להיות אנשים הראויים לכך.

ובמה מתבטאת העובדה שהם ראויים לכך — לכל לראש בהענין ד"ויקהל משה גוי", הציווי על שמירת שבת:

לדאבוננו, הנה במדינתנו יש צורך להבהיר, שמי שמחלל שבת בפרהסיא, אינו יכול להיות שליח־ציבור.

אין לבזות ח"ו איש ישראל, ואדרבה, יש לקרבו ולהשפיע עליו לבוא לבית־הכנסת ובית־המדרש, מתוך תקוה שמחר יעשה תשובה; אבל אעפ"כ, כיון שלעת־עתה עדיין לא הגיע ה"מחר", הרי הוא במעמד ומצב שאינו ראוי עדיין להנ"ל.

ואין לביישו ח"ו, אבל אפשר להסביר לו, שאף ש"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"⁴⁵, וכל אחד נכשל לפעמים כו', מ"מ, יש חילוק במה נכשלים!

ועי"ז — לא זו בלבד שלא ידחו אותו כו', אלא אדרבה — עי"ז יבין בעצמו שהנהגתו אינו כדבעי, ויקדים יותר לעשות תשובה.

וגדולה מעלת שמירת שבת, כמארז"ל⁴⁶ "אילו היו ישראל משמרין שבת אחת כתיקונה מיד הי' בן דוד בא"⁴⁷.

*

(47) חסר קצת. נזכר גם שהתחלת הלקו"ת

(שעליו התייגע הצ"צ במשך עשרים שנה עד שנדפס בשנת תר"ח (ראה תו"מ — רשימת היומן ריש ע' רלד. וש"נ)) — הוא בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת (ראה גם לקו"ש חכ"ו ע' 386 ואילך). — המו"ל.

(42) מנחות זט, ב.

(43) להעיר מסה"ש תרפ"ט ס"ע 60 ואילך. וש"נ.

(44) ברכות כו, ב.

(45) קהלת ז, כ.

(46) ירושלמי תענית פ"א סה"א. וראה

שבת קיח, ב. לקו"ת בהר מא, א.

ז. המאמר ד"ה החודש הזה לכם שנאמר לעיל הוא בעיקרו מאמר כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר, יום ההילולא שלו הוא ב' ניסן. והנה, "הילולא" הוא מלשון חתונה, שתכליתה הו"ע הזיווג שענינו הוא המשכת כח האיך־סוף בענין הלידה (כמשנ"ת במאמר). ובכן, יה"ר שיהי' ענין של הולדה מיום ב' ניסן זה, והיינו, שההתעוררות שביום זה — החל מהימים שלפניו שבהם מזכירים אודות יום ב' ניסן, ומכ"ש ביום ב' ניסן עצמו — לא תהי' רק על יום זה בלבד, אלא תפעל על משך כל השנה, בנוגע לענין שעליו מסר בעל ההילולא את נפשו — הפצת לימוד החסידות.

וכפי שמבאר בעל ההילולא בארוכה בקונטרס עץ החיים⁴⁸, שלימוד גליא דתורה אינו מספיק, אלא כאו"א מחוייב ללמוד גם פנימיות התורה, שהיא "עץ החיים" שעל ידו "ואכל וחי לעולם"⁴⁹.

*

ח. יש ענין נוסף שנוגע לימים שלאחרי השבת:

במוצש"ק זה מתקיימת מסיבת "מלוה-מלכה" בנוגע לענין ה"מעמד"⁵⁰, וכמבואר בכמה מכתבים⁵¹ הפירוש ד"מעמד" (שמעמיד כפשוטו כו').

ויה"ר שהתוועדות המלוה-מלכה תהי' כפי שצריכה להיות התוועדות חסידית — שעל ידה יתוסף בלימוד החסידות.

ט. ועוד ענין בנוגע לימים שלאחרי השבת:

כבר נקבע מכמה שנים המנהג לחלק מצה שמורה⁵², ובודאי ינהגו כן גם בשנה זו, וביתר שאת וביתר עז — שהרי שנה זו היא שנת הק"ן להסתלקות-הילולא של רבנו הזקן, וידוע מ"ש רבנו הזקן⁵³ ש"בכל שנה ושנה יורד .. אור חדש ומחודש שלא הי' מאיר עדיין מעולם", ובמילא מובן שבכל שנה צריכים להיות כל הענינים ביתר שאת, ועוד והוא העיקר — שבכל שנה מתקרבים יותר לביאת משיח צדקנו.

ויהי רצון שהמצה — שהיא "מיכלא דמהינותא" ו"מיכלא

(48) ראה גם אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ס"ע נב ואילך.

(49) ראה גם שיחת ש"פ שמיני, פ' החודש, מבה"ח ניסן דאשתקד בסופה (תו"מ 259). וש"נ.

(50) תניא אגה"ק ס"ד (קכ, ב).

(48) פ"ג ואילך.

(49) בראשית ג, כב.

(50) ראה גם שיחת ש"פ שמיני, פ' החודש, מבה"ח ניסן דאשתקד בסופה (תו"מ 259). וש"נ.

(51) ראה שיחה הנ"ל סט"ז (תו"מ שם ע' 260). וש"נ.

דאסוותא⁵⁴ — תביא לידי חיזוק באמונה, ולא באופן של מקיף סתם, אלא באופן ד"ורעה אמונה"⁵⁵, שהאמונה תאיר בפנימיות⁵⁶.
[טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "כי בשמחה תצאו"].

(ישעי' מ, ה) "ונגלה גו' וראו כל בשר", בשר דייקא, היינו, שהגילוי יהי' אפילו בבשר הגשמי, וכדאיתא במדרשי רז"ל (ראה תענית יא, א. וראה גם ירושלמי ע"ז פ"ד ה"ז) שלעתיד לבוא קורות ביתו מעידין עליו כו', ועד"ז בנדר"ד — שאפילו הדומם הגשמי יכריז ש"אין עוד מלבדו" (ואתחנן ד, לה).

54) זח"ב קפג, ב.
55) תהלים לז, ג. וראה לקו"ש חט"ז ע' 16. וש"נ.
56) נזכר גם הענין ד"מאמין בחי העולמים וזורע" (תוד"ה אמונת — שבת לא, א) — בפנימיות.
בא' מסיומי השיחות נזכר גם הפסוק